

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta „ 60 „
„ četrt leta „ 30 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Vredništvo nekterim dopisnikom! Nekaj časa sem dohaja iz kmetskih rok precej veliko dopisov brez imena. Nobeden taci dopisov se ne more porabiti, ker mora vredništvo pred vsem vedeti, kd o da kaj poroča, sicer je poročilo sumljivo, sumljive stvari se pa ne morejo razglašati.

Svarimo tudi dopisnike, da kočljivih, zbadljivih reči ne pišejo na listnice, ampak vselej v zapечатene in **frankirane** liste. Le nedolžne reči gredo na listnicah.

Sedanje srenjske zadeve v pravi luči.

(Konec.)

V taci razmerah se tedaj javna varnost po občinah na deželi nahaja. Pa kde najdemo proti temu pomoči? V združevanju občin nikakor ne! Takih županov, — prepričani smo, — bode se malo nahajalo, ki bi ves svoj čas zasledovanju in strahovanju potepuhov in malopridnežev posvetiti mogli ali hoteli. Male občine imajo manjše opravila, se dajo lažje pregledati; ako se že tukaj ne da red vzdrževati, kaj pa še le, ko bi se jih več med seboj zedinilo! Ne odločuje tukaj samo po sebi ne geografični prostor ne število ljudi, ampak le moči, s katerimi razpolagamo. Kaj pomaga več občin vkupaj spraviti, o katerih smo že zdaj prepričani, da nimajo sposobnih ljudi, niti dovolj materialnih (gmotnih) sredstev, izvrševati stvari, ki se od njih terjajo. Mogoče da bi se tu pa tam še najdel kaki župan, ki bi razumeval svojo nalogo; tudi dopuščamo, da bode občina, kjer je ravno sedež nadžupana, nekoliko na bolj; ali druge občine, ki so bolj oddaljene, bodo v mnogem oziru še na slabšem. Županje podružnenih občin so neodvisni; z njihovo pomočjo, po njihovem posredovanju bode pa vendar moral nadžupan opravljati; kaj pa, če so mu ti protivni, ker je on morebiti proti volji kterega zmed njih nadžupan postal? Pa ni ravno potrebno, da so mu protivni, samo mlačni naj so, kakor do zdaj,

pa je vse nadžupanovanje zlomljeno! Nadžupan pa, spoznavši svojo slabost, potem mlačnost, protivnost, nezanesljivost in nespretnost svojih pomočnikov, nadalje pa tudi, da je njegova oblast minljiva, da mora vendar med ljudstvom živeti i. t. d., zgubil bode vso dobro voljo, katero je seboj prinesel, in bo slednjič težko pričakoval časa, da odloži nepotrebno breme in opravila, ki so tako nehvaležna! — Tako bi storil človek poštenega značaja; — sebičnež ali naroden nasprotnik bi seveda inace delal, ali vprašanje je, komu na korist? —

Nadalje, kde so pa sredstva, da se vse to vzdržava? Pri vsakej reorganizaciji se le samo dolžnosti in dela nakladajo, na sredstva pa, ki so v izvrševanje teh dolžnosti potrebne, postavodajalci ne mislijo; zato pa tudi vsaka taka poskušnja le prazno zaupanje ostane. Ljudstvo je že zdaj preobdačeno, dalje se ne bo dalo brez škode nakladati. V taki skupini občin ne bo mogel samo eden stražnik ali policaj vsega opravljati, treba bode najmanj dveh ali treh; poštenega človeka bode na deželi zlo težavno k temu dobiti, in ako se dobi, to le za prav dobro plačo. Kakošno veljavo pa bode imel pri ljudstvu, ako morebiti župan sam, nja poglavar, ne bo povsod prijetna oseba? Ljutomerški okraj, ako bi se občine združile, moral bi se razen trgov: Ljutomera in Vržeja, v tri skupine stlačiti. Potroški bili bi na priliko sledeči:

a) Treh stražajev plača po 600 fl. znaša	1800 fl.
b) Odškodovanje župana ali njegovega tajnika z natornim stanovanjem	800 „
c) Za najemščino pisalnice s prostori za zapore, potem drva, luč, pisalniške potreba itd.	600 „

skupaj 3200 fl.,

tedaj za tri skupine 9600 fl., kar pa znaša 23 %

naklade celega okraja. To pa okraju naložiti pri tem, da vse druge naklade še zanaprej ostanejo, spoznamo za nemogoče.

Vprašanje zastran združevanja občin od vseh strani razmišljavaj ne najdemo drugega prikladnega pomočka, da se obstoječi javni nevarnosti v okom pride, kakor je v nasvetovanem predlogu, ki smo ga v glavnem zboru dne 27. avg. 1874 v pretres predložili, kteremu je tudi okrajni zastop po večini glasov pritrdil. Predlog se glasi:

„Mi v združevanju manjših občin v vekše skupine za izvrševanje policijskega reda ne nahajamo nobenega pripomočka proti rastoči javni nevarnosti zoper življenje in imetek. Mi spoznavamo, da tem napakam v okom priti bilo bi neobhodno potrebno, da se delokrog lokalne policije podredi na toliko političkim c. kr. okrajnim gosposkam, da bodo pri izpeljevanju tega reda tudi iz lastnega nagiba uplivati mogle; da se tedaj okr. politiške gosposke I. stopinje, kjer je potrebno, tako pomnožijo, da pridejo bliže k občinam, ne pako, da se občine bliže k sebi potegnejo. V izpeljavo tega reda pa nadalje želimo, naj bi se žandarmerijska straža po deželi tako pomnožila, da bode tem terjatvam tudi zadostovala.“

Kukovec, okr. načelnik.

Gospodarske stvari.

O poljskem kolobaru ali vrstenju poljskih sadežev.

II.

Očividno je, da ta način kolobarenja mnogo več vrže od kolobarenja po starem kopitu, zlasti ker se več krme in sicer zelene za po leti, sena in korenstva za po zimi pridela. Vendar pa, če gospodar nima mnogo travnikov in pašnikov, mu ni mogoče večje število živine rediti, zlasti če je prisiljen deloma na polju čisto praho puščati. Tudi ozimina za različnimi osipljivimi sadeži ni skozi in skozi tako lepa, kakor kjer za praho pri natriletnem kolobaru pride. Zlasti velja to o krompirju in repi v vsakem primerleju, posebno v bolj hladnih krajih.

Pa tudi sejanje detelje ima svoje neprilike. Če jo hočemo prav dolgo rabiti, se za ozimino more le enkrat orati in to je za mnoga zemljišča poprek premalo; če se pa hoče za ozimino po večkrat orati, se pa detelja ne more več ko enkrat kositi in tako ne popolnoma izrabiti. Nekoliko se pa vendar neprilichnost, ki je pri čez leto obsejani prahi, po močnejšem gnojenju poravna. Tudi pri triletnem kolobaru z obdelano praho je pridelovanje žita poglavitna reč, kakor pri kolobaru brez obdelane praha, in tudi tu sledi jarina na ozimino. Ali zoper to vrstenje so marsikteri vgovori, kteri o novem in starem kolobaru veljajo. Ozimina je strn in jarina je tudi strn, po tem takem sledi vedno jednako jednaku, in tako pride,

da se živež leto za letom jednakomerno iz zemlje potegne, in da slednjič zemlja po jednakomernem pridelovanju žita izgubi tiste moči, ktere so za vsakoletno setev potrebne in ktere je poprejšna praha ali naprašni sadež ji podelil. Slednjič se zaradi plevela v veliki množini in jaro žito ne plenja tako, kakor bi bilo želeti, kar se posebno pri medli, plevelnati in težki zemlji vse še bolj kaže. Če se dosti jarega žita seje, se delo kopiči, posebno v poznih in mokrotnih spomladih, setev se zakasni in pozna setev je plenjanju jarega žita na kvar. V mnogih krajih pridelek jarega žita ne daje toliko dobička, kakor ozimina, zatorej si prizadevajo ozimino pomnožiti. Sejejo namreč ozimino na ozimino, in tedaj strn na strn, kar pa ima iste slabe nasledke, kterih smo že prej v misel vzeli. Iz vsega tega je razvidno, da je tudi na zboljššanem triletnem kolobaru še marsikaj zboljšati in da se mora na njegovo mesto še bolj uspešen način vrstenja sadežev postaviti, posebno tam, kjer pri medli zemlji tudi travniki in pašniki le malo pripomorejo.

Kot zboljššava kolobara se navadno „vrstenje setve“ ali „vrstivna setev“ nasvetuje, kar pomenja tako vrstenje poljskih pridelkov, da nikdar žito na žito ne pride, ampak da se med dve žiti ali strni drugi sadež vrine, n. p. detelja, repa, krompir, grah, lan i. t. d. Te rastline namreč ne spadajo kakor žita k travam, ampak k drugim rastlinskim rodovom, ki imajo v nasprotju z žitom široko listje in se tedaj širokolistni sadeži imenujejo. Vsakoletna menjava strni in širokolistnih sadežev se imenuje kolobar strni in širokolistnih sadežev. Vzglede kolobara nam bo to bolj razjasnil. —

Podlesek. (Herbstzeitlose - Colchicum autumnale.) To zelišče, ki posebno na mokrotnih travnikih rado raste, je strupeno in dela senó, v kterem ga je mnogo, zelo nezdravo za živino. Dobro je toraj to rastlino kolikor mogoče na senozetih zatirati. Kot dobro sredstvo v ta namen se priporoča rana košnja sena, predno seme te rastline dozori in izpade. Čebulice podleskove ne trpijo več ko 5—6 let, in če se po semenu na novo ne zaplodi, se travnik v 3—4 letih skoraj do čistega te nevarne rastline iztrebi, če se namreč vsako leto z rano košnjo dozorjenje semena zabrani. Rastlina slednjič tako onemore, da semena več ne nareja in popolnoma pogine.

Kako si o vsakem času leta moremo redkvice vzrediti.

Seme se skozi 24 ur v vodi, ki se je že nekoliko časa ustala, namaka in potem v vrečici solnčnim žarkom pusti pregrevati. Že v 24 urah začno zrna kaliti, ki se potem v zaboj z dobro gnojeno prstjo napolnjen posejejo in po potrebi z mlačno vodo zamakajo. Po 5—6 dnevih imajo korenine že debelost drobne čebulice in hitro ra-